

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA ARCHITEKTURY

FACULTY OF ARCHITECTURE

ÚSTAV NAVRHOVÁNÍ

DEPARTMENT OF DESIGN

**RESPUBLICA/CIVITAS SOCIALIS – STRACHOTÍN, L. P.
2017**

RESPUBLICA/CIVITAS SOCIALIS - STRACHOTÍN

DIPLOMOVÁ PRÁCE

MASTER'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Bc. Tereza Horňasová

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

Ing. arch. Vítězslav Nový

BRNO 2017

Zadání diplomové práce

Číslo práce: FA-DIP0026/2016
Ústav: Ústav navrhování
Studentka: **Bc. Tereza Horňasová**
Studijní program: Architektura a urbanismus
Studijní obor: Architektura
Vedoucí práce: **Ing. arch. Vítězslav Nový**
Akademický rok: 2016/17

Název diplomové práce:

ResPublica/Civitas Socialis – Strachotín, I. p. 2017

Zadání diplomové práce:

Strachotín je jedním z malých sídel, které lemují břehy novomlýnských nádrží. Bývalá identita příhraničních obcí v krajině lužních lesů se vytratila. Existence mělkých rybníků výrazně změnila nejen tvář krajiny, ale i životy místních obyvatel. Některé jistoty ale nezmizely – panoráma Pálavy anebo zvlněný reliéf země rodící vinou révu...

Zastupitelé i obyvatelé Strachotína dlouhodobě zvažují stavební počiny různorodého rozsahu, které by posílili pospolitost občanů, jejich možnosti při využití potenciálu místa (víno, turistický ruch) a obci navrátili její ztracenou tvář.

Cílem práce je tedy definování vize pro fungování komunitních, společensko-sociálních, kulturních či volnočasových aktivit v rámci obce, které bude vtěleno do konkrétní podoby návrhu – objektu. A to při využití všech autorových schopností, jeho vnímavosti a empatie a také aktuálních poznatků a trendů majících vliv na typologii objektu(ů).

Hlavním vnějším faktorem ovlivňujícím návrh je jeho zasazení do rámce sídla, které má unikátní kvality, zejména díky poloze na hraně již zmíněných nádrží a ve vizuálním sousedství pálavských vrchů.

V rámci stávající urbanistické struktury tedy diplomant navrhne v některé z vytipovaných lokalit objekt společensko-sociálního, kulturního, komunitního či volnočasového centra celooobecního významu, kdy při práci využije veškerých podkladů a materiálů, které získal nebo zpracoval v průběhu předchozí práce v rámci modulu Res Publica.

Rozsah grafických prací:

Analytická část posuzující stav a charakter území, problémy a příležitosti obdobných staveb v ČR i ve střední Evropě.

Průvodní zpráva na formátu A4 (297 x 210 mm) na výšku. Rozsah zprávy bude 5 normostran.

Dokumentace vývoje návrhu, prezentace konceptu

Širší vztahy v měřítku 1:1000 – 1:5000, dokumentující vztah mezi stávající a navrženou urbanistickou strukturou.

Situace v měřítku 1:500 – 1:1000, Půdorysy, řezy a pohledy v měřítku 1:200/ 1:100.

Alespoň dvě perspektivní zobrazení exteriéru (např. formou zákresu do fotografie), co možná nejlépe zachycující charakter zvoleného řešení. Konkrétní stanoviště budou stanovena v průběhu práce.

Alespoň dvě perspektivní zobrazení interiéru co možná nejlépe zachycující charakter zvoleného řešení.

Technologická studie - tj. konstrukční schéma objektu a typický řez fasádou v měřítku 1:50 s detaily 1:10.

Model v měřítku 1:200, který bude zpracován včetně nejbližšího okolí.

Seznam odborné literatury:

Neufert, E.: Navrhování staveb

Norberg-Schultz, Ch.: Genius loci

Valena, T.: Město a topografie

Gehl, J.: Život mezi budovami

Gehl, J.: Města pro lidi

Gehl, J.: Nové městské prostory

www.aprurvodce.cz; související zákony, vyhlášky, normy a předpisy dle platné legislativy ČR

Termín zadání diplomové práce: 20. 2. 2017

Termín odevzdání diplomové práce: 15. 5. 2017

Diplomová práce se odevzdává v rozsahu stanoveném vedoucím práce; současně se odevzdává 1 výstavní panel formátu B1 a diplomová práce v elektronické podobě.

Bc. Tereza Horňasová
student(ka)

Ing. arch. Vítězslav Nový
vedoucí práce

doc. Ing. arch. Jan Hrubý, CSc.
vedoucí ústavu

V Brně, dne 20. 2. 2017

doc. Ing. arch. Jan Hrubý, CSc.
děkan

STRACHOTÍN

revitalizace návsi

PRŮVODNÍ ZPRÁVA

Res Publica / Civitas Socialis - Strachotín

diplomový projekt

Bc. Tereza Horňasová

vedoucí práce: Ing. arch. Vítězslav Nový

Fakulta architektury
Vysoké učení technické v Brně
2016/2017

ÚVOD

Zadání

Strachotín je jedním z malých sídel, které lemují břehy novomlýnských nádrží. Bývalá identita příhraničních obcí v krajině lužních lesů se vytratila. Existence mělkých rybníků výrazně změnila nejen tvář krajiny, ale i životy místních obyvatel. Některé jistoty ale nezmizely – panoráma Pálavy anebo zvlněný reliéf země rodící vinou révu...

Zastupitelé i obyvatelé Strachotína dlouhodobě zvažují stavební počiny různorodého rozsahu, které by posílili pospolitost občanů, jejich možnosti při využití potenciálu místa (víno, turistický ruch) a obci navrátili její ztracenou tvář.

Cílem práce je tedy definování vize pro fungování komunitních, společensko-sociálních, kulturních či volnočasových aktivit v rámci obce, které bude vtěleno do konkrétní podoby návrhu - objektu.

Hlavním vnějším faktorem ovlivňující návrh je jeho zasazení do rámce sídla, které má unikátní kvality, zejména díky poloze na hraně již zmíněných nádrží a ve vizuálním sousedství pálavských vrchů.

(Ing. arch. Vítězslav Nový)

Konkrétní zadání diplomové práce vychází ze závěrů, ke kterým jsme došli v předdiplomové práci. Ta se zabývala hledáním ztraceného potenciálu obce a nastínění jejího možného rozvoje. Úkolem bylo nalézt oblast, ve které bychom tyto potenciály mohli hledat, dále s nimi pracovat a uvažovat o nich. Naším tématem pro rozvoj obce se stal fenomén vína. Je s tímto regionem jednoznačně spojován už od 16. století a Strachotín si zaslouží na tuto tradici opět vzpomenout a využít ji k dalšímu rozvoji. V následující části bude výsledek předdiplomové práce blíže vysvětlen.

(Bc. Tereza Horňasová, Bc. Barbora Kisová, Bc. Jan Langer)

PROCES

Metoda

Vzhledem k velikosti a charakteru území byl postup práce rozdělen na dvě části, analytickou a návrhovou. V části analytické je hodnocen stávající stav, určena rizika, potenciály a z nich vzešlá konkrétní místa k řešení. Ta jsou dále rozvíjena z části návrhové.

Analytická část

Cílem analytické části bylo podrobné prozkoumání a objektivní zhodnocení území. Zajímalo nás nejen fungování obce z pohledu místních obyvatel, ale i vazby na okolí v rámci celého jihomoravského regionu, který je významnou vinařskou oblastí. To s sebou přináší kulturní tradice a hodnoty, z jejichž odkazu dnes významně těží také cestovní ruch.

Informace jsme získávali z rozličných zdrojů, např. z dostupné publikace o historii Strachotína, historických map a fotografií. Přínosné byly i podněty místních obyvatel. Sami jsme se na místo několikrát vypravili, prošli si obec i její okolí. Zaznamenávali si, jak na nás jednotlivá místa působí, fotografovali jsme a pozorovali běžný život. Hledali jsme silné a slabé stránky a s nimi spojené hrozby a příležitosti. Na základě všech získaných informací jsme zpracovali analýzy místa, jež se obracejí k historii, vycházejí z kontextu nejen regionu ale i republiky, z vazeb širšího okolí, které mapují aktuální stav území po jeho jednotlivých přírodních a urbánních složkách.

Strategie pro Strachotín

Žiju, objevuju. To jsou hlavní dvě témata, na kterých stavíme. Dvě témata, která se v naší vizi doplňují a navzájem se pozitivně ovlivňují. Jedno bez druhého by nebylo soběstačné. Faktor žiju reprezentuje obyvatele Strachotína. Skrývá se pod ním nabídka bydlení, práce a rekreace. A za druhé faktor objevuju. Pod ním si představujeme turistu, který navštíví Strachotín. Jsou mu zde nabídnuty služby, tradice a možnost ubytování. Především zde ale přichází za vínem, a to je právě moment propojení naší vize. Bez turisty by obyvatel neměl příležitost prodávat a vyrábět víno, nabízet služby a ubytování. A bez prosperující obce a rozvíjejícího se zázemí pro turisty.

Místa s potenciálem

Analytická část nám odhalila místa se skrytým a nevyužitým potenciálem. Objevily se i problémy, se kterými si obec neví rady. Místa s potenciálem mají vazbu na občanskou vybavenost a život v obci, přírodu a tradice. Důležitým pojítkem všech témat se pro nás

stalo víno, fenomén regionu, který má sice ve Strachotíně dlouho tradici, přesto však vidíme jeho nevyužitý potenciál. Nahlížíme na něj ze dvou úhlů pohledu, z pohledu obyvatele, jehož život je často s vínem a vinařstvím spjat a z pohledu turistu, který za vínem přijíždí.

Návrhová část

V návrhové části jsme se podrobně zabývali a řešili čtyři vybraná místa. Snažili jsme se naplnit potenciály prostřednictvím nově navržených či zrekonstruovaných staveb. Pokusili jsme se do nich umístit chybějící funkce vzešlé z analýz obce. Tyto návrhy se snažili pomoci k rozvoji obce a upozornit na tematiku vína, navrátit obci ztracenou identitu a znovu objevit vinařskou tradici a turismus. Tyto návrhy nám pomohli v rozhodnutí pro téma diplomové práce. Jako nejdůležitější prostor pro místní obyvatele a budoucí vývoj Strachotína jsme se rozhodli zabývat podrobněji právě návší a pokusit se o její revitalizaci.

URBANISTICKÁ ČÁST

Stávající stav

Náves se nachází v centru obce podél hlavní komunikace. Současný stav návsi je poněkud v zoufalém stavu. A přitom se jedná o nejdůležitější místo obce. Hlavními budovami na návsi jsou obecní dům a bývalá škola. Poněkud nevhodně je k obecnímu domu přistavěn hostinec, který využívá část jeho prostoru a objekt kotelny s nástavbou bytů. A zmíněná škola dnes slouží jako dům služeb s několika bytovými jednotkami. Tyto čtyři objekty společně vytváří vnitřní nádvoří, které bohužel není využito a slouží jako shromaždiště nepotřebných věcí. Škola je společně s dětským hřištěm směrem k silnici oplocena. Velká zelená plocha za obecním domem slouží pro konání slavností a pro tyto události je zde vytvořen mlatový plac. Princip původní podoby návsi se změnil a ztratil přitom svoji identitu.

Návrh

Návrh nového konceptu návsi vychází z odstranění objektů, které sem funkčně nepatří nebo neodpovídají esteticky hodnotě tohoto veřejného prostoru. Odstranění hostince a objektu kotelny se tak uvolní místo mezi obecním domem a školou a vznikne tak nový dlážděný veřejný prostor. Podél cesty jsou doplněny linie stromů, které oddělují komunikaci od návsi.

Nové urbanistické uspořádání návsi je doplněno objektem a vytváří nové veřejné prostranství, které má sloužit místním obyvatelům a zároveň jako hlavní prostor pro konání slavností. Velká zelená plocha za obecním domem zůstává celá zatravněna a doplněna o stromy. Nové dětské hřiště je vymezeno nízkou zídkou a doplněno zelení. Odstraněním oplocení okolo školy vznikne dlážděný předprostor obecního domu a školy. Ten navazuje na dlážděný pás, který prochází podél komunikace s linií stromů. Nová hmota reaguje na nový prostor a jeho funkční využití. Umožňuje průchod návsi vzniklým atriem. Náves má sloužit jako místo setkávání obyvatel Strachotína, místo pro pořádání slavností, a především jako předprostor obecního domu a spolkového domu. Součástí návsi jsou objekty, které poskytují základní služby pro místní obyvatele. Obecní úřad, sál, služby, hostinec, komunitní centrum nebo informační centrum.

Zeleň

Odstraněním přerostlých borovic podél komunikace se uvolní místo pro novou zeleň. Stromy vytváří podél hlavní komunikace linii, která vede podél celé návsi. Linie stromů je doplněna i podél parkovacích ploch zezadu návsi. Stromy jsou rozšířeny okrasné mandloně, meruňky, lípu srdčitou, višěň chloupkatou. Dále je zeleň doplněna keři šeríku, pustorylu nebo komule. Velká zelená plocha parku je tvořena vysokou trávou a trvalkami např. levandulemi, šantou kočičí nebo šalvějí. Nové dětské hřiště společně s atriem je doplněno sakureje.

Odstavné plochy

Počet odstavných a parkovacích ploch se odvíjí z účelových jednotek jednotlivých funkcí. Náves funguje v několika režimech provozu, a ne vždy jsou všechny funkce využity zároveň. Denní kapacita parkování je rozmístěna podél obslužné komunikace v zatravněné ploše pod stromy a další část zezadu návsi. Tyto odstavné plochy pokrývají potřebu denního režimu. Pokud se ale bude konat větší událost jako jsou hody nebo ples, zvyšuje se potřeba parkovacích ploch a počítá se tedy i s využitím odstavných ploch u hřbitova nebo fotbalového hřiště.

Výpočet celkového počtu stání

obec	Strachotín
počet obyvatel	808
počet registrovaných vozidel	349
stupeň automobilizace	432
součinitel vlivu stupně automobilizace	1,08
charakter území:	A
součinitel redukce počtu stání	1

druh stavby	počet úč. j. na 1 stání	počet úč. j.	počet park. stání
taneční sál	8	115 m ²	14,38
obřadní síň	5	36	7,2
knihovna	20	34,21 m ²	1,71
ordinace	3	2	
	0,5	1	2,67
kanceláře	30	97,78 m ²	3,29
hostinec	10	69,15 m ²	6,92
služby	3	1	0,33
celkem			39
denní režim			15

ARCHITEKTONICKÁ ČÁST

Stávající stav

Stávající objekty, mezi které patří obecní dům, škola (dům služeb), hostinec a kotelna, jsou nejen funkčně ale i esteticky nevyhovující. Podoba se během let měnila a přizpůsobovala podle potřeb a bohužel ztratila identitu. Obecní dům se velkých změn dočkal v roce 1927, kdy byl k původní jednopodlažní budově byla přistavěn velký sál, zakončený apsidálním ochozem a druhé patro s výraznými arkýři a sedlovou střechou. V průběhu let se k ní dostavovali různé přílepký a v neposlední řadě například přísálí nebo zazdění ochozu. Poslední úpravy proběhly nedávno a výsledkem je žlutá fasáda s bílým naznačením původních šambrán a višňově červená plechová střecha. V současné době slouží obecní dům jako úřad obce, probíhají zde plesy, cvičení. Původní objekt školy ve tvaru „L“ byl vystaven několika změnám. Bohužel se měnila i funkce budovy, a to způsobilo vznik několika vstupů a dispoziční nepřehlednost. Velká většina oken byla zazděna a zbyly pouze malé otvory. Zadní přístavba uzavřela původní půdorys ve tvaru L. V současné podobě má funguje bývalá škola jako dům služeb. Nachází se zde knihovna, ordinace praktického lékaře a kadeřnický salón a jedna bytová jednotka. Objekt kotelny slouží dodnes částečně jako technická místnost s plynovým kotlem, který vytápí obecní dům. Nástavba s bytovými jednotkami je napojena na obecní dům. Posledním objektem, který uzavírá nádvoří je hostinec, přistavěný k obecnímu domu a využívá jednu místnost obecního domu jako salonek.

Návrh

Koncept

Odstraněním objektů hostince a kotelny vzniká nový prostor mezi obecním domem a školou. Tyto dva objekty zde totiž mají historicky logicky danou polohu i funkci. Návrh je doplňuje o objekt nový, který je spojuje a obohacuje o funkce, které v obci chybí nebo ztratily svůj význam v původním řešení.

Provozní řešení

Obecní dům. Jeho největší dominantou zůstává velký sál, kde se konají plesy a jiné události. Sál je doplněn přísálím a novým foyer se zázemím, šatnou a výčepem. Hlavní vstup a dlouhá chodba je odhmotněna prosklenými stěnami. U vstupu se nachází knihovna s informačním centrem. V druhém patře obecního domu je balkón, který mimo plesy slouží jako zasedací

místnost. V oddělené části se nachází kanceláře obecního úřadu a spisovna. V podkroví jsou umístěné sklady a technická místnost.

Spolkový dům, který v sobě zahrnuje objekt bývalé školy a nový objekt. Škola je v přízemí vyčleněna pro hostinec. Vstup je z hlavní komunikace a obslužná plocha je navýšena venkovním posezením na zahrádce. Zázemí hostince se nachází v zadní části objektu a navazuje na obslužnou plochu. Sklady a přístup do přísálí nového sálu je již součástí nové budovy, kde je také zásobovací vstup hostince.

Nový objekt tvoří vstup a zároveň se stává spojovacím článkem mezi stávajícími objekty. Hlavním prostorem je víceúčelový sál, který slouží k různým událostem a potřebám např. cvičební sál, obřadní místnost nebo sál pro rodinné oslavy. Na něj navazuje malé přísálí, které je propojeno a obsluhováno hostincem. Schodiště s výtahem vede do druhého patra, kde je zázemí, klubovna a komunitní hala a v části bývalé školy ordinace a kadeřnický salón. V podkroví školy je umístěna jednotka VZT a technická místnost.

Nová budova je spojovacím článkem stávajících budov. Umožňuje průchod ze školy do obecního domu přes uzavřenou chodbu. V parteru se stává průchozí stoou otevřenou do nového prostranství. Odskočením od obecního domu vzniká průchod s motivem atria.

Princip

Snahou byl minimální zásah do stávajících konstrukcí budov. Obecní dům je očištěn od přístaveb a jeho vstupní prostor je prosvětlen. Okolo oken jsou navrženy šambrány, které jsou tak připomínkou původních šambrán. Prostor ochozu apsidy je otevřen do zelené plochy velkými prosklenými okny. Dvojdílná okna se objevují i v objektu bývalé školy. Okna jsou také doplněna šambránami a původní vzhled je přiblížen vrácením původní velikosti a osovosti oken. Schodiště bylo odstraněno a nové komunikační jádro s výtahem se nachází v novém objektu. Vertikální členění nového objektu reaguje na velké hmoty stávajících budov. Odhmotněná konstrukce z prefabrikovaných betonových prvků působí jako subtilní konstrukce a velké prosklené plochy dodávají vzdušnost. Motiv stou vytváří krytý průchod mezi budovami a je doplněn atriem, který umožňuje průchod návší.

Stavebně technické řešení

Do stávajících objektů nejsou umísťovány náročné nové konstrukce a byla snaha o minimální zásahy do stávajících objektů. Do obou podkroví stávajících objektů jsou umísťovány technické místnosti s kotlem pro vytápění. Do technické místnosti školy je navíc umístěna jednotka vzduchotechniky. Je tedy potřeba počítat s případným vyztužením

podlahy krovu. VZT jednotka bude vytápět a větrat nový objekt, technická místnost s plynovým kotlem vytápí objekt školy. Konstrukce nového objektu je z prefabrikovaných betonových prvků. Strop je z lité železobetonové desky. Výplně otvorů jsou izolační trojskla a dřevěné panely. Podrobnější skladba je naznačena v detailu řezu fasádou. Na novém objektu je extenzivní zelená střecha, spádovaná dovnitř dispozice. Nové schodiště je doplněno o hydraulický výtah.